

Crisiskansen

M&A- en vastgoedpraktijken beleven een teruggang in activiteiten. Maar de recessie biedt ook kansen.

.....
Irene Schoemakers

Journaliste
.....

Michiel Hoek (kantoor directeur Trip advocaten & notarissen): 'Volgend jaar verwachten we een toename van het aantal insolventiezaken. Maar ook op het gebied van arbeidsrecht valt er veel te doen. Bedrijven gaan herstructureren, afslanken... en dat levert ons extra werk op.'

De banden met banken heeft het kantoor enige tijd geleden al wat steviger aangetrokken. Hoek: 'Banken grijpen deze crisis immers aan om hun financiële zaken goed op orde te krijgen en schakelen daar vaak advocaten bij in. Daar willen we uiteraard bij zijn.' Daarnaast geeft het kantoor nu – vaker dan voorheen – vrijblijvend preventief advies aan P&O-adviseurs van bestaande klanten. Hoek: 'We helpen hen met problemen

.....
'Juist bij tegenwind is er ruimte om je te onderscheiden'
.....

die kunnen ontstaan rondom exit- en beoordelingsstrategieën en wijzen hen op eventuele valkuilen.

Hetzelfde doen we voor makelaars die in het particulier onroerend goed handelen. Dat is een groep die het nu zwaar te verduren heeft en die wel wat hulp kan gebruiken. Wij bieden hen informatie en advies over problemen

die ze in hun huidige praktijk kunnen tegenkomen, bijvoorbeeld op het gebied van familierecht. Ook dit doen we voor eigen rekening en hopen hiermee goede relaties op te bouwen met deze doelgroepen.'

Koopjesjacht

Han Weegink (marketing & communicatie, AKD Prinsen Van Wijnen): 'We hebben als kantoor onze risico's gespreid en hebben nog steeds werk in overvloed. Wel is er die verschuiving naar minder M&A-werk naar meer activiteit in het arbeidsrecht. We merken hier dat de telefoon aanzienlijk vaker rinkelt. 'Wat te doen met het personeel?', zo luidt de centrale vraag van de meeste bedrijven.' De al vóór de kredietcrisis ontwikkelde tool *ReQuiRe* draait dan ook overuren. Weegink: 'Dit is een rekenhulpmiddel voor bedrijven om de gevolgen in kaart te brengen van het schuiven met personeel. Vragen hierover komen in een hoog tempo binnen. Daarnaast zijn we actief op het gebied van insolventie en herstructurering en ook hier is het momenteel behoorlijk druk. In de Rotterdamse haven bijvoorbeeld zitten veel bedrijven nu al in de problemen, hetgeen ons veel werk oplevert. Zo treedt AKD onder meer op als curator voor de Rotterdamse havenpool SHB en containerrederij EWL.

We vrezen de crisis niet, maar we rekenen onszelf ook niet rijk. We denken wel degelijk na over de manier waarop we deze crisis optimaal het hoofd kunnen bieden. En als we de kansen goed benutten, zouden we er zelfs dit jaar nog wel een plusje uit kunnen slepen.'

Otto de Witt Wijnen (compagnon bij Kneppelhout & Korthals): 'In mijn insolventiepraktijk is sinds november

verandering merkbaar. Bedrijven vallen niet meteen om, maar het aantal faillissementen en de daaraan gerelateerde zaken nemen wel degelijk toe.'

Volgens De Witt Wijnen is deze crisis niet echt vergelijkbaar met die van begin dit decennium. 'Dat was vooral een ICT-crisis en daarin hebben we destijds in onze praktijk niet echt opmerkelijke verschuivingen gezien. Nu houden de banken de vinger op de knip en ondernemers ondervinden hier onherroepelijk de gevolgen van. Ik verwacht een toenemende vraag naar insolventierechtelijke adviezen. We zorgen er om die reden nu al voor dat onze insolventiepraktijk op sterkte is. Daarnaast verwachten wij een verschuiving van de algemene adviespraktijk naar de procespraktijk.' De algemeen verwachte krimp van de M&A-praktijk heeft zich bij dit kantoor nog niet aangediend. De Witt Wijnen: 'Ondernemingen met voldoende vlees op de botten gaan op koopjesjacht en nemen minder solvabele bedrijven relatief gemakkelijk over.'

Meer druk, meer geschillen

Wendy van der Stroom (partner bij Smeets Gijbels): 'Crisis of niet, geschieden wordt er toch. En aangezien wij specialist zijn in familierecht, zal de crisis onze hoeveelheid werk niet echt beïnvloeden.' Aan de doelgroep van voornamelijk vermogende klanten gaat de crisis in ieder geval níét voorbij. 'Een deel van onze klanten heeft veel geld verloren als gevolg van waardedaling van onroerend goed en belegging portefeulles, waardoor wij worden uitgedaagd om nog creatievere oplossingen te bedenken voor de vragen en problemen. Wanneer er geld in overvloed is, kunnen partijen immers eenvoudiger

de Recessie

tot overeenstemming komen, dan wanneer er minder geld te verdelen is.'

Niet de hoeveelheid werk, maar de inhoud van het werk verandert. 'We zoeken nu meer dan voorheen de samenwerking met netwerkpartners om klanten bij te kunnen staan. Denk aan specialismen als fiscalisten, accountants enzovoort. Daarnaast zijn al onze advocaten ook

mediator.'

Bang dat de crisis het kantoor uiteindelijk ook zal raken is Van der Stroom niet. 'Sterker nog, we hebben op 1 februari 2009 een nieuwe vestiging in Amsterdam geopend om de klanten nog beter te kunnen bedienen en nemen hiervoor ook weer nieuwe mensen aan. We gaan wat dat betreft tegen de stroom in. We blijven groeien.'

Bas van Schouwenburg (partner bij Straatman Koster advocaten): 'Wij werken met name voor de vastgoed- en bouwsector en deze sectoren worden nu hard geraakt. Dat merken wij in onze praktijk. Maar er zijn zeker ook kansen. Projectontwikkelaars en aannemers, maar ook beleggers en corporaties zijn namelijk kritischer geworden bij het inkopen van diensten. Ze willen goede kwaliteit voor een niet al te hoge prijs. En die kunnen wij leveren. Onze orderportefeuille is tot nu toe dan ook nog prima gevuld.' En er zijn méér kansen, meent Van Schouwenburg. 'Het wordt voor ons makkelijker om aan goed gekwalificeerd personeel te komen. Het vastgoednotariaat staat al erg onder druk. In de vastgoedadvocatuur zal dat niet uitblijven. Ook dat biedt mogelijkheden.'

Ook het aantal geschillen op de bouwplaats neemt toe evenals het belang van het winnen van aanbestedingsprocedures. 'Partijen staan meer dan ooit onder druk en dus ontstaan er meer meningsverschillen dan in

Column

Harry Veenendaal

In casu Wilders

Geert Wilders is niet gebaat bij een verdediging door Bram Moszkowicz. Weet u nog: Moszkowicz heeft bij de Hoge Raad cassatie in het belang der wet ingesteld tegen de uitspraak van het Gerechtshof Amsterdam om Wilders alsnog te vervolgen vanwege zijn vermeende haatdragende uitspraken. 'De vrijheid van meningsuiting is het geding', aldus Moszkowicz. Net daarvoor deed de Amsterdamse advocaat op persoonlijke titel aangifte tegen het SP-Kamerlid Harry van Bommel, omdat deze tijdens een pro-Palestijnse demonstratie de leus 'Intifadah, Intifadah, Palestina vrij' had gescandeerd, en zich niet distancieerde van de kreet ' Hamas, Hamas, alle joden aan het gas'.

Beide dossiers werden gelijktijdig door Moszkowicz bij Pauw & Witteman besproken. Is dit consequent? Kan een advocaat op maandag een kinderverkrachter bijstaan, op dinsdag op persoonlijke titel procederen tegen de herplaatsing van een pedofiel in zijn buurt en beide standpunten op woensdag bij Andries Knevel verdedigen? In beginsel wel. Maar bij aanzienlijke media-exposure zijn dergelijke tegenstrijdige standpunten niet in het belang van zijn cliënt.

Moszkowicz heeft namelijk al genoeg juridische hoofdbreken. Wilders houdt er een tamelijk vlakke interpretatie van het recht op vrije meningsuiting op na, waaraan hij het recht meent te ontleen over zijn tegenstanders geringschattend te spreken. 'Laffe Britse appeasement-politiek versus het Islamitische Kwaad met het recht van vrije meningsuiting als kind van de rekening', aldus Wilders toen premier Brown hem de toegang tot Engeland ontzegde.

Lariekoek. De vrijheid van meningsuiting is een de facto absoluut recht. Conform het huidige wettelijke systeem kan Wilders alles zeggen of schrijven, censuur is niet mogelijk en rechterlijke toetsing vindt ex post plaats. De vrijheid van meningsuiting is niet in het geding noch is sprake van een 'aanslag' op dit recht, zoals Moszkowicz betoogt. Inbreuk op dit wettelijke systeem leidt tot censuur ongeacht welk ethisch paradigma de boventoon voert. Recent wilde bijvoorbeeld de PVV een toespraak van Khalid Yassin in Rotterdam vooraf verbieden. Kenmerkend is een moreel-ethisch superioriteitsgevoel ten opzichte van de gevestigde regelgeving: Wilders is 'God's gift to freedom'. Zo'n houding is niet per definitie negatief. Iedere aspirant-premier moet in bepaald opzicht de barricaden op gaan voor de verdediging van zijn idealen. Ik opteer voor saaie nuchterheid en een scherpe juridische blik, in plaats van een zelfverkozen populistisch martelaarschap.

Moszkowicz heeft dan ook een flinke uitdaging met de zaak Wilders. En juist daarom is het onhandig dat hij tegelijkertijd op persoonlijke titel Van Bommel de mond wil snoeren omdat beide zaken voor de leek volstrekt tegenstrijdig zijn. Dat is het risico van media-exposure. De Hoge Raad neemt ook kennis van dit tegenstrijdige karakter en dat is mogelijk fnuikend voor de overtuigingskracht van zijn pleidooi in de zaak Wilders. Dat risico had Moszkowicz moeten vermijden. Zijn persoonlijk belang in de zaak Van Bommel schaadt het belang van zijn cliënt, in casu Wilders.

DO'S¹

- Focus op datgene waarom een cliënt uw kantoor prefereert
- Vertroetel de key-clients
- Informeer de cliënten gericht over voor hun relevante ontwikkelingen
- Welke drie bedrijven wilt u in het komende jaar als cliënt winnen?
- Bevorder ondernemersgedrag van de werknemers

DON'TS

- Tarieven drastisch verlagen
- Bezuinigen op goede koffie en andere stimuli van werkplezier
- Iedere cliënt aannemen, ook de niet-interessante
- Geen stagiairs meer aannemen
- Minder goede mensen aannemen omdat die goedkoper zijn
- Onregelmatig declareren en de incasso op zijn beloop laten

.....
1 Deze tips zijn uitgewerkt door Langhof Advies.

het verleden. Voor ons betekent dat eenvoudigweg meer werk. Bovendien heeft ook de overheid nog eens aangekondigd meer te willen investeren in infrastructuur. Wij zien al aannemers die zich momenteel aan het "omkatten" zijn naar specialisten op het gebied van infrastructuur. De business zal vooral *verschuiven*.'

Tijd voor ondernemerschap

Ook al ben je als advocatenkantoor met een brede en/of procespraktijk weinig gevoelig voor conjunctuur, toch is het belangrijk om bij een recessie zo snel mogelijk in actie te komen en te anticiperen op de veranderende markt.

Als nichekantoor is snel handelen in veel gevallen zelfs noodzaak om te overleven. Een aantal kantoren doet daar ook al het een en ander aan, soms aangestuurd door professionals, zoals marketingmanagers. Toch doen de meeste kantoren (nog) niets; omdat ze de noodzaak nog niet zien of niet over de juiste experts beschikken.

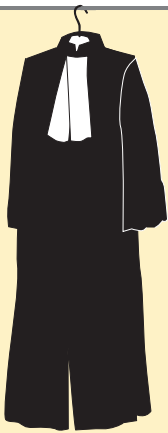
Dolph Stuyling de Lange en Erik van Zadelhof (Langhof Advies) richten zich op de advisering en ondersteuning van advocatenkantoren: 'Ook al zijn advocatenkantoren zelf vaak minder gevoelig voor een recessie, als cliënten op grote schaal financi-

eel in de problemen komen, leidt dat alsnog tot problemen. De recessie zal voor de meeste kantoren dan ook pas vanaf eind 2009 effect krijgen. Veel kantoren gaan nu extra activiteiten ontplooiën op terreinen waarop de crisis geen negatieve invloed heeft, zoals insolventie en arbeidsrecht; maar ook daar wordt de spoeling straks dunner.'

En andere redenen om tijdig in actie te komen volgens Langhof: de positie van advocaten en notarissen erodeert al enige tijd. 'Steeds meer bedrijven maken gebruik van meerdere kantoren. Ze vergelijken kwaliteit en gebruiken hun positie om steviger

te onderhandelen. Gewoon maar afwachten tot er een cliënt aanbelt, kan minder dan ooit wanneer het economisch tij tegenzit.'

Van Zadelhof: 'Kostenbeheersing is natuurlijk een primaire reactie, maar de manoeuvreerruimte op dit punt is in een mensenorganisatie als een advocatenkantoor beperkt: lonen, al snel 60 procent van de kosten, en huisvesting, 10 procent, liggen goeddeels vast. En stoppen met werven van goede, nieuwe mensen is op termijn fnuikend. Het is dus tijd voor ondernemerschap.'

Vervolgde advocaten

Stichting Advocaten voor Advocaten

Onafhankelijk onderzoek gevraagd naar Keniaanse moorden

Speciaal rapporteur van de Verenigde Naties Philip Alston wil een onafhankelijk onderzoek naar de moord op Oscar Kamau King'ara en John Paul Oulu, donderdag 5 maart in de hoofdstad van Kenia, Nairobi.

King'ara was advocaat, oprichter en directeur van de Oscar Foundation Free Legal Aid Clinic. De Oscar Foundation is een geregistreerde liefdadigheidsinstelling die gratis juridische dienstverlening biedt aan arme Kenianen. Zij publiceerde het afgelopen

jaar een rapport waarin werd gemeld dat sinds 2002 8.040 jonge Kenianen standrechtelijk zijn geëxecuteerd of doodgemarteld door de politie. Het gaat daarbij om leden van de Mungiki-sekte, een politiek-religieuze groep die in Kenia verboden is.

Ook was King'ara een van de voornaamste bronnen van VN-rapporteur Philip Alston die onderzoek deed naar de buitengerechtigde moorden. Op 27 februari 2009 verklaarde Alston na afloop van zijn tiendaagse fact

finding missie naar Kenia dat de verantwoordelijken voor deze moorden veroordeeld moeten worden. In zijn rapport roept hij op dat Kenia's hoogste politiebass en de advocaat-generaal hun ontslag moeten indienen omdat zij er niet in zijn geslaagd de straffeloosheid aan te pakken.

De auto waarin advocaat King'ara en zijn collega zaten, werd klemgereden en vervolgens zijn ze in hun auto doodgeschoten. Volgens een ooggetuige droeg de bestuurder van een van de auto's een politie-uniform. Kort voor de moord werd de Oscar Foundation door een regeringswoordvoerder in verband gebracht met een criminele bende.

Alston noemde het 'uitermate verontrustend dat mensen die opkomen voor de mensenrechten in Kenia, op klaarlichte dag midden in Nairobi kunnen worden vermoord. Dit vormt een ernstige bedreiging van de rechtsstaat'. Hij zei dat op de

Keniaanse regering een zware verantwoordelijkheid rust om een onafhankelijk onderzoek te laten instellen.

De hoofdcommissaris van de politie in Nairobi heeft beloofd een uitvoerig onderzoek in te stellen, maar Alston heeft laten weten daar weinig vertrouwen in te hebben. 'Het is belangrijk dat niet de Keniaanse autoriteiten dat doen, maar een team uit het buitenland.'

Advocaten voor Advocaten heeft inmiddels ook de autoriteiten in Kenia opgeroepen tot een onafhankelijk onderzoek, en wij vragen u hetzelfde te doen.

- Voor informatie over de situatie in Kenia of over de Stichting Advocaten voor Advocaten kunt u contact opnemen met Adrie van de Streek via e-mail info@advocatenvooradvocaten.nl of bezoek de website www.stichtingadvocatenvooradvocaten.nl. Daar leest u ook hoe u donateur kunt worden. Rekeningnummers: ABN 489.938.655; Postbank 433.83.27 (Amsterdam).